

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет

Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Економічна і соціальна екологія

вибіркова

Освітньо-професійна програма _____ "Географія"
Спеціальність _____ 106 "Географія"
Галузь знань _____ 10 "Природничі науки"
Рівень вищої освіти _____ другий (магістерський)
_____ географічний факультет
Мова навчання _____ українська

Розробник: **Цепенда Микола Михайлович**, асистент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, кандидат географічних наук, доцент

Профайл викладача (-ів) <http://ecogeo.cv.ua/цепенда-микола-михайлович/>

Контактний тел. +380505613761

E-mail: m.tsependa@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації Очні консультації: середа з 14.30 до 15.30
Онлайн-консультації: п'ятниця з 14.00 до 15.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

"Економічна і соціальна екологія" як одна із дисциплін вільного вибору студентів у межах освітньої програми "Географія" розглядає методи оцінки впливу людського суспільства на природне середовище у ретроспективі і в перспективі; шляхи екологізації економіки внаслідок змін суспільної свідомості та основні концепції світового економічного розвитку із урахуванням екологічних обмежень.

2. Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів із структурою соціоекології та її співвідношенням з іншими науками, в тому числі й економічною екологією; дискусійними поглядами різних авторів та основними методами досліджень, що використовуються в економічній і соціальній екології.

Завдання:

- аналізувати зміни навколишнього середовища під впливом людської цивілізації;
- опанувати термінологію і понятійний апарат у сфері економічної і соціальної екології;
- застосовувати методи математико-картографічного моделювання для вивчення соціоекосистем різних рангів;
- оцінювати рівні екологізації економіки.

3. Пререквізити: економіка природокористування.

4. Результати навчання

знати: основні етапи взаємодії суспільства і природи, причини виникнення соціоекології; основні поняття соціоекології; структуру соціоекології, в т.ч. таких її розділів, як інженерна геологія соціоекоправа медичної географії, екології людини; суть математико-картографічного моделювання соціоекосистем; а також оптимальної функціональної структури (ОФС) і оптимального функціонального зонування (ОФЗ) як важелі перебудови процесу природокористування у сучасних умовах; основні концепції світового економічного розвитку із урахуванням екоцивілізації; основні поняття екологізації економічного розвитку, її головні механізми та оцінка її рівня.

вміти: розкрити суть поняття «глобальна соціоекосистема»; характеризувати основні типи соціоекосистем і їх структуру; характеризувати предмет і об'єкт вивчення галузевих розділів соціоекології; аналізувати моделі глобальних і регіональних соціоекосистем, уміти здійснювати оцінку рівня екологізації економіки, а також варіантів очищення промислових вод, промислових викидів в атмосферу та затрат на відтворення кисню.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	5	150	2	30	15			105		Іспит

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Соціальна екологія, її структура, предмет та об'єкт вивчення, історія становлення, методи досліджень.											
Тема 1. Основні етапи взаємодії суспільства і природи в глобальному масштабі та причини виникнення соціоекології.	9	2				7						
Тема 2. Системний підхід в соціоекології та основні типи соціоекосистем.	10	3				7						
Тема 3. Формування соціоекології, її структура та зв'язки з іншими науками.	10	3				7						
Тема 4. Інженерна геологія та соціоекологічне право як спільні розділи соціоекології із геологією та юриспруденцією	9	2				7						
Тема 5. Співвідношення соціоекології із екологією та екологією людини.	9	2				7						
Тема 6. Математико-картографічне моделювання соціоекосистем—провідний метод прикладної соціоекології.	28	3	8			10						
Разом за ЗМ1	68	15	8			45						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Економічна екологія, об'єкт вивчення, зв'язки із суміжними науками, історія становлення та її роль в екологізації економіки.											
Тема 7. Оптимальна функціональна структура (ОФС) соціоекосистем та оптимальне функціональне зонування (ОФЗ) як важелі оптимізації природокористування.	12	3				9						
Тема 8. Економічна екологія, її основні завдання, об'єкт вивчення та зв'язки з географією та економікою.	12	3				9						

Тема 9. Концепції світового економічного розвитку та вплив на них екологічних факторів.	12	3				9						
Тема 10. Екологізація економічного розвитку та її основні чинники. Природний критичний капітал і природоємність.	12	3				9						
Тема 11. Оцінка рівня та механізми екологізації економіки.	27	3	7			9						
Разом за ЗМ 2	67	15	7			45						
Усього годин	150	30	15			105						

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Глобальні екологічні проблеми на початку III тисячоліття	10
2	Системний підхід в геоекології та її основні завдання	10
3	Правова база України в галузі охорони природи.	10
4	Економічні чинники в організації природоохоронної діяльності..	10
5	Соціально-економічне значення природних ресурсів.	10
6	Концепція переходу України до стійкого екологічно безпечного розвитку.	10
7	Концепції світового економічного розвитку із врахуванням екологічних чинників.	10
8	Екологічна політика у програмах політичних партій.	10
9	Оптимізаційні заходи у локальних соціоекосистемах.	10
10	Екологізація економічного розвитку та її основні чинники. Природний критичний капітал і природоємність	10
11	Оцінка рівня та механізми екологізації економіки.	5

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Методи навчання:

1. Лекція
2. Бесіда.
3. Практична робота.
4. Ілюстрація.
5. Самостійна робота із літературою.
6. Дискусія.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Види та форми контролю

Форми поточного контролю:

- усне опитування;
- реферат;
- практична робота;
- тестування;
- тематична та модульна контрольна робота.

Форма підсумкового контролю – іспит.

Засоби оцінювання

- картографічні, аналітично-картографічні роботи;

- реферати;
- контрольні роботи.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Рейтингова оцінка з дисципліни	Оцінювання в системі ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
90-100	A	5 відмінно	Знання предмету міцні і глибокі, виходять за межі навчальних програм, підручників і навчальних посібників та носять науковий й інноваційний характер. Студент вільно орієнтується в усіх проблемах взаємодії суспільства і природи, легко і самостійно переносить засвоєні знання на нові види діяльності в межах обраної професії. Студент однозначно і правильно визначає оптимізаційні заходи у соціоекосистемах різних рангів, швидко оцінює ризики екологічних аварій в сучасних умовах, легко моделює екологічні процеси на рівні глобальної соціоекосистеми із врахуванням сучасних концепцій світового економічного розвитку. Здатний попереджувати помилкові дії, вибирати чи створювати оптимальні більш ефективні прийоми дій чи операцій в межах обраної спеціальності, швидко і легко знаходити і усувати помилки.
80-89	B	4 добре	Знання предмету міцні і глибокі, виходять за межі навчальних програм, підручників і навчальних посібників та носять науковий й інноваційний характер. Студент орієнтується в усіх проблемах взаємодії суспільства і природи, самостійно переносить засвоєні знання на нові види діяльності в межах обраної професії. Студент правильно визначає оптимізаційні заходи у соціоекосистемах різних рангів, оцінює ризики екологічних аварій в сучасних умовах, моделює екологічні процеси на рівні глобальної соціоекосистеми із врахуванням сучасних концепцій світового економічного розвитку. Здатний попереджувати помилкові дії, вибирати чи створювати оптимальні більш ефективні прийоми дій чи операцій в межах обраної спеціальності, швидко знаходити і усувати помилки.
70-79	C	4 добре	Знання предмету глибокі і повні, перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Студент самостійно орієнтується у більшості проблем суспільства і природи, легко переносить засвоєні знання на нові види діяльності в межах обраної спеціальності. Студент правильно визначає оптимізаційні заходи у соціоекосистемах різних рангів, оцінює ризики екологічних аварій в сучасних умовах, моделює екологічні процеси на рівні глобальної соціоекосистеми із врахуванням сучасних концепцій світового економічного розвитку. Здатний виконувати засвоєні види діяльності, дії і окремі операції в нестандартних умовах, знаходити і за допомогою педагога усувати помилки.
60-69	D	3 задовільно	Знання предмету перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Студент орієнтується у більшості проблем суспільства і природи, переносить засвоєні знання на нові види діяльності в межах обраної спеціальності. Студент, в основному, правильно визначає оптимізаційні заходи у соціоекосистемах різних рангів, оцінює ризики екологічних аварій в сучасних умовах, моделює екологічні процеси на рівні глобальної соціоекосистеми із врахуванням сучасних концепцій світового економічного розвитку. Здатний виконувати засвоєні види діяльності, дії і окремі операції в нестандартних умовах, знаходити і за допомогою педагога усувати помилки.

50-59	E	3 задовільно	Знання, завчені з підручника, висвітлюються за допомогою конспекту. Студент самостійно використовує знання у завчених умовах і ситуаціях, на нові види діяльності вони переносяться за допомогою викладача. Студент орієнтується в основних проблемах взаємодії суспільства і природи, здатний переносити засвоєні знання на нові види діяльності за допомогою викладача. Студент визначає оптимізаційні заходи у соціоекосистемах різних рангів, не завжди вміє оцінити ризики екологічних аварій, не може без допомоги викладача оцінювати екологічні процеси на рівні глобальної соціоекосистеми із врахуванням сучасних концепцій світового економічного розвитку.
35-49	FX	2 незадовільно з можливістю повторного складання	Студент слабо володіє основами знань з економічної і соціальної екології, не знає основних термінів і визначень, не вміє пояснити елементарні поняття і категорії, у процесі спілкування використовує хаотичний і безсистемний набір фраз, наближених до суті дисципліни, що вивчається, не виконав ряд практичних робіт.
1-34	F	2 незадовільно з обов'язковим повторним курсом	Студент не засвоїв елементарних основ курсу, знання хаотичні і безсистемні, зовсім не виконані практичні роботи.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)													Іспит	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	KP1	T7	T8	T9	T10	T11	KP2		
4	4	4	4	4	4	6	5	5	5	5	5	5	40	100

T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів,
 KP – модульні контрольні роботи.

8. Література

8.1. Базова

1. Салтовський О.І. Основи соціальної екології. Курс лекцій. – К.: МАУП, 1997. – 168с.
2. Колотило Д.М. Екологія і економіка. Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – 368с.
3. Назарук М.М. Основи екології та соціоекології. – Львів: Афіша, 1999. – 256 с.
4. Назарук М.М. Практикум з основ екології та соціоекології / М.М. Назарук, Б.В. Семчина; 2-ге вид. доп. – Львів: Афіша, 2000. – 116 с.

8.2. Допоміжна

1. Основи соціоекології. За ред. Г.О. Бачинського. Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1995. – 238с.
2. Злобін Ю.А. Основи екології. – К.: Лібра, 1998. – 248 с.
3. Корсак К.В., Плахотнюк А.В. Основи екології. Навч. посібник. Друге видання. – К.: МАУП, 2000. – 240 с.
4. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища. Навч. посібник. 3-тє вид. виправлене і доповнене. – К.: Тов. “Знання”, 2004. – 309 с.
5. Мітрасова О.П. Хімічні основи екології. Навч. посібник. – К.: Ірпінь. ВТ “Перун”, 1999. – 192 с.
6. Швиденко А.Й., Руденко В.П., Євдокименко В.К. Екологічні основи природокористування. Навч. посібник. – К.: ІЗИН, 1999. – 200 с.
7. Коротун І.М., Коротун Л.К., Коротун С.І. Природні ресурси України. Навч. посібник. – Рівне: ТОВ “Принтхауз”, 2000. – 192 с.
8. Менеджмент природоохоронної діяльності: Вибрані програми нормативних і спеціальних курсів. Частина 1. (За ред. В.П. Руденка). – Чернівці: Рута, 1997. – 100 с.
9. Самойленко В.М. Ймовірнісні математичні методи в геоекології: Навч. посібник. – К.: Ніка-Центр, 2002. – 404 с.
10. Стійкий екологічно безпечний розвиток і Україна: Навч. посібник / За ред. М.І. Дробнохода. – Київ: МАУП, 2002. – 104 с.